

DEO OPTIMO MAX.

UNI ET TRINO,

VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUCÆ
Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA,

QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS mane diſcutienda in Scholis Medicorum, die Lunæ decimâ-quartâ menſis Februarii, Anno Domini M. DCC. LII.

M. LUDOVICO-CLAUDIO BOURDELIN, antiquo Facultatis Decano, Regiæ Scientiarum Academiæ, Regiæque Societatis Berolinenſis Socio, & in Horto Regio Chymiæ Profeſſore, Doctore Medico, Præſide.

An Tuſſi puerorum clangoſæ, vulgò Coqueluche, *Emeſis?*

I.

QUOT, quanta, quàmque diverſa, omni ævo, pullularint morborum genera, quis neſcit? Sunt cuique ætati, ſexui, regioni, conditioni tum communes tum proprii morbi, ſed nulla ætas puerilem morborum numero & varietate antecellit; nam præter communes unicuique ætati, multos fermè ſibi proprios vindicat. Vix in lucem editus infans, variis innumeriſque, difficulter ſuperatis, tum geſtationis, tum ipſius partûs periculis, lacrymis vagitibuſque inchoat vitam

ſolâ morte ceſſaturam. Tunc agmine veluti facto omnis generis ingruunt undique morbi, Siriaſis, Hydrocephalos, Pediculi, Achores, Favus, Epilepſia, Convulſiones, Strabiſmus, Aurium humiditates, Dentitio, Parulides, Ranula, Tuſſis, Ventris tormina, Lumbrici, Calculus, Herniæ, Variolæ & Morbilli, multique alii quos abundè enumeravit *Hippocrates* (a); qui pueros adeò diſcrutiant, ac in tantum adducunt diſcrimen, ut iteratis obſervationibus compertum ſit numerum puerorum fato cedentium, longè majorem eſſe adultorum numero. In puerorum verò perniciem, inter enumeratas ægritudines, primas ſibi vindicare tuſſim, uno ore fatentur omnes. Sicut enim actio organi, quod in hoc morbo laborat, vitæ ſanitatique ſummè neceſſaria eſt, pariter ejuſdem organi læſio vel minima, eſt periculi plena. Qui pluribus iteratiſque vicibus, violenter aerem, contentave in pulmonibus & aſperâ arteriâ, expirando, cum ſonitu rejicit, tuſſire dicitur. Hæc autem violenta expiratio quâ totum convellitur corpus, fit potiſſimùm, convulſivâ muſculorum tum pectoralium tum abdominalium contractione, ideòque ad motus convulſivos non immeritò refertur. Tuſſis alia humida, alia ſicca, idiopathica alia, alia ſympathica; quæcumque in genere pulmones, aſperamve arteriam ad contractionem provocant, tuſſim excitare valent. Ex his alia externa, ſic omnia quæ unà cum aere inſpirantur, præ cæteris fumi minerales acidi, hauſto v. g. nitri vel ſulphuris fumo; minutiſſimâ potûs guttâ, vel micâ panis intra aſperam arteriam delapſis, pertinaces exoriuntur tuſſes. Nec intrà corpus deſunt, quæ reſpirationis organa laceſſendo tuſſes ſuſcitent. Sic aſperæ arteriæ mucoſitas, inflammatio, in ipſius glandulis obſtructio, ſeri à capite defluxio, pulmonis abceſſus, vomica vel ſuppuratio, omnia deniquè quæ pulmones gravare, irritare, liberumque aeri itum vel reditum, denegare valent, diverſas creant tuſſes, quas idiopaticas dicimus; quibuſque imnumeri è medio tolluntur. Aliæ verò ſympathicæ eò funeſtiores edunt ſtrages, quò primâ fronte, ſymptomatumque ſimilitudine idiopathicas mentiuntur ſæpiùs, incautiſque imponunt. Sunt etenim convulſivæ ab irritatione nervis inductâ, His in præſens relictis, tuſſim quam ſtomachalem vocant, eamque præſertim quæ ſub ferinæ vel clangoſæ nomine venit, aggredimur. Ex dictis ſequitur tuſſim abſque materiâ gravante, irritante, liberumque aeri itum vel reditum negante, nullam; proindè tuſſis medelam optimam eſſe triplicis hujus cauſæ expulſionem; eaque præ cæteris adhiberi debere remedia quæ tutiùs, faciliùs, breviorique viâ hunc ſcopum attingere poſſunt. Porrò morbus qui à ſpurcitie quâcumque, primis in viis nidulante, natales ducit, Emeſi præprimis tollitur.

(a) Aphor. 24. 25. 26. ſec. 3æ.

I I.

TUSSIS clangoſa pueris adeò infeſta versùs medium ſeculi decimi-ſexti, ſi *Valeriolæ* & *Ballonio* fides, epidemicè graſſari cœpit, licet tamen teſte *Mezerai* verſus annum 1414. primùm galliam vaſtare incœperit. *Antiquis* anteà prorsùs ignota. *Hippocrates* enim irrequietus ille morborum omnium obſervator, qui vel minimas ipſorum differentias & ſymptomata ad unguem exaravit, nullam hujuſce morbi mentionem fecit. Divini hujus ſenis commentatores, innumeri clariſſimique viri, qui poſt eum, tam abundè & luculenter morborum differentias ſymptomataque retulerunt; tuſſim iſtam aut prorsùs ignorarunt, aut ſilentio prætermiſerunt (a). Locuti ſunt tantùm de tuſſi ſiccâ vel ferinâ, quam in malignam & benignam diſtinxerunt. Primam à deſtillatione è cerebro, ulcere partium ſpiritalium, abſceſſu aut empiemate deducebant. Secundam verò ab intemperie & exacerbatione partium reſpirationi inſervientium, & faucium, quam vel cibus vel potus, vel aëris conſtitutio aquilonia poteſt invehere. Ab iiſdem cauſis oriri contendebant morbum, quem ſub vocis raucæ & clangoſæ nomine deſignabant, Sed hunc morbum cum tuſſi puerorum clangoſâ, ſive *Coqueluche*, cave-

(a) Deſid. Jacotius in Jacob. Holl. in coa. Hipp.

ne pro uno eodemque habeas; cauſa enim, ſigna, ſymptomataque toto cœlo differunt. Inter *Neotericos* qui de hoc morbo ſcripſerunt, parùm accuratè ac veluti per tranſennam tantùm ſcripſerunt. Nemo ex profeſſo, nemo claras diſtinctaſque de eo ideas, fidelem nemo numeriſque abſolutam tradidit hiſtoriam. Ex *Franciſco Valeriola* Medico Avenionæo, hic morbus primùm ingruit verſus annum 1510; adoriebaturque tunc indiſcriminatim homines, mulieres, pueroſque, quos pleroſque è medio ſuſtulit. »Tuſſis quoddam populare genus, in»quit *Franciſcus Valeriola*, (*b*) anno elapſo, qui annus erat redempti orbis »milleſimus quinquageſimus ſeptimus, vigere populariter per univerſam Galliam »vidimus, tanto impetu, ut derepentè, ſanis alioqui degentibus hominibus, mor»bus obreperet«. Hæc ſunt hodiè, ut erant tempore *Valeriolæ*, atrocis morbi ſymptomata. Ægrum diſcrutiant initio, gravis capitis dolor, reſpirandique anguſtia, ac vocis raucitas, mox horror, febris, tuſſiſque adeò valida, ut in præfocationis metum plerique adducantur; primis diebus tuſſis ſicca atque vehemens ſine ſcreatu; mox concocto humore, poſt ſeptimum aut decimum quartum diem, ſcreatus multus viſcidus, lentus, nonnullis tenuis & ſpumoſus, procedente autem ſputo, tuſſis & ſpirandi difficultas plurimùm remittunt, verùm in omni morbi progreſſu laſſitudo corporis, virium dejectio, inappetentia multa & à cibis averſio, ægros vexant; inquietudo, languor, vigilia ob validam tuſſim vehementer premunt; nonnullis alvi fluor ſub finem, aliis ſudores manant. Quæ quidem ſymptomata omninò ſimilia ſunt ſymptomatis à *Valeriola* deſcriptis, illud tantùm ineſt diſcriminis, quod tunc, cujuſvis ætatis, ſexus, victus rationis homines, eodem modo, eodemque anni tempore corripiebantur; moxque uno cujuſlibet familiæ correpto, per univerſam domum incendium atque contagio obrepebant. Nunc verò infantes, pueroſque adoritur tantùm, quos pleroſque jugulat, niſi ſuppetias ferat recta medendi methodus, quia videlicet, iis tanta vis non eſt, ut quæ pulmonibus inſidet morbi materies, valeat expectorari. Hunc morbum vulgus, *la Coqueluche*, vocabat, quod qui eo morbo tenebantur cucullione caput velabant; arbitrabantur enim, fluxionem, à cerebro, in pulmones irrumpere, caputque cucullo tegentes, meliùs ſic ſe habituros putabant. Tuſſim ferinam iiſdem omninò ſtipatam ſymptomatibus videre eſt apud (*c*) *Fridericum Hoffmannum*. *Guillelmus Ballonius* (*d*) celeberrimus hujuſce Facultatis Medicus, de conſtitutione anni 1578, verba faciens, meminit tuſſis cujuſdam laborioſæ, violentæ & convulſivæ, quam *Quintam* ſeu *Quintanam* vocat; quæ pueros adoriebatur potiùs quadrimeſtres, decimeſtres, paulòque adultiores; cujus cauſam à tempeſtatum inæqualitate, ſubitâque calidi in frigus tranſitione repetit. Sic mentem aperit; (*e*) »tuſ»ſis quæ tum infeſtabat erat hujuſmodi, ut conatus eſſet ſummus & nil extuſſi»retur, ſed vomitus excitaretur ſubverſo nimirùm ventriculo..... (*f*) Solemnis »tuſſis quæ Quinta ſeu Quintana vulgò dicitur, cujus magna erat affinitas cum tuſſi »quam olim *Coqueluche* vocitabant, gravia ſunt ſymptomata, pulmo enim ita »irritatur ut omni contentione nitens, excutere id quod moleſtum eſt, nec admit»tat ſpiritum, nec viciſſim facilè reddat; intumeſcere videtur & quaſi ſtran»gulabundus æger, mediis faucibus hærentes ſpiritus habet.... (*g*) pleroſque vi»dimus ita tuſſientes quibus, poſt inanem conatum, ſemiputris materia, incredi»bili quantitate exorta eſt.... (*h*) Vomunt aliquandò ſubcruentum, aliquandò »ſublividum, vomunt pituitam & bilem & animo linquuntur«. Hujus quoque tuſſis meminit *Thomas Sydenhamius* (*i*) hancque Pertuſſim, & Tuſſim puerorum convulſivam vocat. Enumeratis hujuſce morbi ſymptomatibus, veram genuinamque aſſignare ſedem ventriculum, cauſamque à ſaburrâ humorum in primis viis nidulante repetere non erit arduum. Nec minùs patebit hanc cauſam tutiùs &

(*b*) In Append. loc. comm. pag. 45.

(*c*) Sect. 2, c. 3. de tuſſi.

(*d*) Lib. epid. & eph. tom. 4.

(*e*) In annot. p. 236.

(*f*) Pag. 237.

(*g*) Pag. 238.

(*h*) Pag. 239.

(*i*) Epiſtol. 1. reſpon.

citiùs emeticis medicaminibus amoveri debere. Omnibus enim evacuantibus remediis, huic colluviei expurgandæ aptis, palmam præripiunt, hujus familiæ remedia. Emeticum ſcilicet medicamentum, parvâ quantitate ſumptum, vim ſuam exerit, eâ potiſſimùm ratione quam poſtulat, naturale illud, infantibus, nec horroris utplurimùm expers medicamenti cujuſlibet faſtidium; illud habet videlicet commodi emeticum quodlibet medicamentum, quod licet nauſeæ & vomitui excitando deſtinetur, abſque tamen nauſeâ & faſtidio poſſit non rarò propinari. Nec puerorum tenerrimum ſtatum reformides, ſunt quidem valdè debilia in infantibus nervorum ſtamina, ſed mollia ſunt, flexibilia & adhuc propè dixerim lactea; cumque abundantiori irrorentur ſero, emeticorum actionem facillimè ſuſtinent, ac ferè abſque ullo inflammationis, vaſorumve diruptionis metu; quæ duo tantùm Emeſis uſum prohibere poſſent.

III.

INSENSILIS perſpirationis, quantitatem, utilitatem, imò neceſſitatem luculenter demonſtravit *ſanctorius*. Quot & quanta, ſublatâ, vel imminutâ perſpiratione ingruant mala norunt omnes. Apud ipſum etiam vulgus pro certò eſt, Tuſſes, Catharrhos, Fluxiones, Pleuritides, Rheumatiſmos, ab impeditâ perſpiratione ob ſubitaneum calidi in frigidum aerem tranſitum, natales ducere. Hancce evacuationem, multò abundantiorem eſſe æſtate quam hyeme ſibi quiſque conſcius eſt. Verùm enimverò, celeberrimorum in arte virorum, libros evolventi, patebit ſubitaneam perſpirationis abolitionem vel imminutionem, innumeros præſertimque acutos acceſſere morbos. Maximas verò edit ſtrages in pueris perſpirationis defectus. Cùm tenerrima ſint in eis corporis ſtamina, cumque prætereà patentiores habeant cutis poros, facilior aeri externo conceditur aditus, quo humores lymphatici inſpiſſantur, ad interiora ventriculum potiſſimùm & pectus propelluntur. Et quoniàm infantes, ob tenerum, mobile & ſenſile genus nervoſum, ad motus ſpaſticos & convulſivos ſunt propenſiores, mirum non eſt, illos præ aliis ætatibus hiſce tuſſibus torqueri, acerbioraque experiri ſymptomata. Nec ſilendum pueros ratione deſtitutos, de veſtitu parum ſollicitos, ſemiveſtitos ut plurimùm, temerè ſeſe omnibus aeris inclementiis committere. Accedit prætereà, quod debiliori donati ventriculo pueri, nullum ſervent in vivendi ratione modum, continuòque, ſine fame, ſine modo, ſine fine, ſine delectu comedant. Nec minus imminet infantibus periculum ex parte ventriculi, cum ad compeſcendos vagitus, continuò nutrices ipſis mammas porrigant. Undè nimis gravatur ventriculus, hinc alimenta, craſſam, acidam & viſcidam acquirunt indolem. Quandiù autem talia hoſpitantur in ſtomacho, papillæ vellicantur nerveæ, irritatur indè diaphragma, quod arctè nervorum conſenſu, cum orificio ſtomachi ſiniſtro connectitur, hinc tuſſis exurgit, primò quidem inanis, cum rejectione mucilaginis viſcidæ poſteà conjuncta. Prætereà infantes, ob organorum debilitatem, viſcoſam hanc materiam, aut tuſſiendo rejicere nequeunt, aut deglutiunt. Talem tuſſim ex ſtomacho oriri ſignum eſt in tuſſiendo ſonitus. Si enim ex profundo quaſi loco, & imo pectore tuſſiunt, item quandò ægri gravamen percipiunt in præcordiis, hanc è ventriculo oriundam eſſe aſſerit *Etmullerus*, (*b*) ab iiſdemque omninò cauſis oriundam. Huic ſententiæ ſuffragantur melioris notæ Medici. Sic *Frid. Hoffmannus* (*c*) tuſſim ferinam à nimiâ ventriculi inflatione, à lacte viſcido ibi copioſè ſtagnante, & diaphragmatis deſcenſum impediente oriri aſſerit, » (*d*) frequentior eſt tuſſis humida craſſa, cujus natales, » ſeu ſubjectum eſt in ventriculo infantis; tuſſis hæc adeò vehemens eſt, ut conti» nuò tuſſiant infantes, donec tandem vomitus ſequatur. Originem habet ex ſtoma» cho, & ferè ſolet ſequi Adephagiam infantum, ſeu copioſiorem pultaceorum in-

(*b*) Annot. pract. ad inſt. Med. Phiſio.

(*c*) De morb. infan. cap. 2. par. 15.

(*d*) De lact. & lacta. vitiis art. de tuſſi infan.

„ geſtionem, & lactis ſimùl crebriorem hauſtum, quæ duo, nimiâ copiâ, cum imparia „ fiant, fermento ſtomachali digeſtivo, defectu concoctionis, degenerant in liquami- „ na viſcida, craſſa & mucilaginoſa, quæ ipſa flatûum ſubminiſtrant materiam, un- „ dè difficilis reſpiratio, quandiù ſupini jacent infantes, aut etiam irritando orifi- „ cium ſtomachi ſiniſtrum, & cum hoc diaphragma, tuſſim pertinacem inferunt. Undè in hac tuſſi, ad ſtomachum erit reſpiciendum judice eodem *Etmullero.* (*e*) In hac tuſſi convulſivâ, ferinâ & ſiccâ, ait *Hoffmannus* (*f*) cauſa maximè hæret in ſtomachi tunicis nerveis, ac vehemens tunc concuſſio adeſt corporis, cum ſono profundo. *Theodorus Corbeius* (*g*) tuſſim aridam quam vocat, ab irritato ac offenſo per conſenſum pulmone, à ventriculi, inteſtinorum & aliorum viſcerum abdominalium diaphragmati adjacentium affectibus repetit. Celeberrimi D. *Hecquet*, (*h*) Facultatis Pariſienſis Doctoris & Antiqui Decani judicio; tuſſis iſta adeò intimè cum humoribus conjungitur, ut incongruum, ſit primariam hujus ſedem & originem, aliundè quam à ventriculo repetere; nulla igitur potiori jure tuſſis ſtomachalis nomine inſignitur; idcircò eximius practicus *Waldſchmidt*, in hujuſce morbi curatione, ſedulò ventriculi vitio attendendum ſuadet. Stertor enim, vel ſibili è puerorum ventriculo erumpentes, ſatis indicant abundantiam, phlegmatum viſcidarumque materiarum in eo viſcere nidulantium, quod abundantiùs earumdem materierum vomitus evincit. Nec ab illo ſtertore immune eſt pectus; aſt non primariò, ſed ſecundariò tantùm & ſymptomaticè, ob viciniam, intimumque, nervorum membranarumque ope, cum diaphragmate nexum, afficitur. Nec ab affecto ventriculo hanc tuſſim, repetendam eſſe non innuit (*i*) *Jodocus Lommius.* Siccæ hujus tuſſis occaſio non à capite eſt, inquit, ſuprà laudatus *Ballonius* (*k*). „ Nam „ ſi eſſet ſola ferina deſtillatio, cauſa illius tuſſis permoleſtæ, quæ vulgò *Quinta* di- „ citur, non ea copia materiei excluderetur, errant ergò qui ad caput, hujus tuſ- „ ſis occaſionem referunt, vix enim credat aliquis, quanta illius materiei copia evo- „ mitur, quam non eſt credibile à capite manare, ſed à ſubjectis partibus ad tho- „ racicas partes affluit.“ Tuſſis infantum ex *Baglivio* (*l*) ferè ſemper eſſe ſolet à ſtomacho cruditatibus ſcatente, quo in caſu ſemper ſtomacho attendendum ſuadet, non neglectis pectoris remediis. (*m*) *Thomas Willis* de tuſſi merè convulſivâ agens, „ hujuſmodi tuſſis exempla, in adultioribus rariùs occurrunt, inquit, ... attamen „ uſitatum eſt in pueris tuſſim à colluvie ſeroſâ pulmones inundante oriri . . . . cæte- „ rùm in hoc caſu præter ſpaſmos, cum tuſſiendi impetu, circà præcordia excitatos, „ non raro etiam ventriculus in conſenſum adductus, quidquid ſinu ſuo continetur „ rejicit, hujuſmodi tuſſis convulſiva inter pueros valdè frequens eſt“. Cum ex ſuperioribus abundè probetur, cauſam hujus tuſſis à materiâ, acidâ, nidoroſâ in ventriculo & primis viis nidulante, natales obtinere, omne feret punctum Medicus, qui hancce cauſam, tutiori breviorique viâ poterit eliminare. Huic autem ſcopo attingendo emetica imprimis idonea eſſe in Medicâ praxi verſatus nemo inficias ibit.

(*e*) Loco citato.
(*f*) Sect. 3. cap. 3. de morb. acut. diſcern. & ritè dignoſ.
(*g*) Path. lib. 2. ſec. 3. cap. 12. de tuſſi.
(*h*) Lib. cui titu. Med. des pauvres pag. 276. par. 88.
(*i*) Medic. obſerv. lib. 2.
(*k*) Loco citato.
(*l*) Cap. de tuſſi.
(*m*) Tom. 1. cap. 12. pag. 561. in-4°.

I V.

NATURÆ miniſter Medicus, hunc tantùm ſedulus ſibi proponere debet finem, ut naturæ monitis attentam præbeat aurem, auxiliatricemque manum adhibeat, fractam, penèque victam erigat, ſuſtineat laborantem & titubantem, ſopitam excitet, conantem denique adjuvet. Nec profundâ meditatione opus. Cognitâ ſemel morbi naturâ & ſede, loquentem tantùm naturam audiat, Medicus neceſſum eſt. Quot ſeſe produnt ſymptomata, tot linguæ, totidem ora ſonant. Ne autem extrà propoſitum divagemur, ſymptomata quibus tuſſis puerorum clangoſa ſtipatur, in remediorum delectu, Medicum hærere nequaquàm ſinunt, quid enim aliud ſubindicant, appetitus dejectio, ab alimentis averſio, nauſeæ, inanes vomendi conatus, viſcidarum deniquè materierum vomitus? quàm

hærentem in ventriculo & primis viis colluviem & humorum ſaburram. Quid laſſitudines ſpontaneæ, capitis gravedines, langores, virium proſtratio, jactationes? Quàm nimiam fibrarum laxitatem à ſeri viſcidi quantitate oriundam. Quid tunc Medico ſit agendum, in propatulo eſt. Nimis laxas nempè, ſopitaſque, ut ita dicam, ventriculi fibras, ſtimulante, vomitorii medicaminis, virtute, excitare & roborare, congeſtoſque in ventriculo & primis viis humores foras amandare. Quæ mirè præſtabunt emetica, modò opportunè, debitâque doſi per Epicraſim adhibeantur. Ea videlicet eſt utplurimùm emeticorum vis, ut ſalinis ſpiculis, tenaciorem, viſcidamque humorum colluviem incidant & dividant, fibras ventriculi proritent ac convellant; undè in conſenſum vocatis diaphragmate & abdominis muſculis, exoritur vomitus. Inter emetica medicamina, ea cautus ſelegeris, quæ tenellæ ætati, à quibuſlibet medicamentis naturaliter abhorrenti; tutiùs & faciliùs poſſunt adhiberi. Ex his primas ſibi vindicat, molle illud emeticum, quod hodiè ſub Kermes mineralis nomine venit. Quod quidem medicamentum, cum ex antimonii parte regulinâ, ſale alkalino fixo, & vero ſulphure minerali ſimul adunatis coaleſcat, non irritando tantùm & convellendo ſtomacho, ſed & attenuandæ & liquandæ humorum ac proindè lymphæ viſcoſitati apprimè conducit. Duo imprimis in hujus remedii exhibitione conſideranda veniunt Medico. Vel enim hoſpitantes in ventriculo & primis viis noxios humores eliminare eſt animus, qui cum educi poſtulant, per loca convenientia & quo natura vergit, ſic præcipiente *Hippocrate* (*a*), duci debent atque eliminari. Tunc doſis à grano uno ad tria, immò ad quatuor. Talis eſt exhibendi modus. Hujus pulveris debita doſis, ægrotantis viribus accommodata, in duobus, tum aquæ, tum vini cochlearibus, admixto tantillo ſacchari, ad nucis avellanæ magnitudinem, diluitur, eclegmatis in ſpeciem, quod avidè deglutiunt infantes. Cochlear unum ſingulo horæ quadrante, vel etiam interpoſito pro ægri viribus longiore intervallo, exhibetur, ità ut ad ſecundum, tertium vel deniquè quartum ſit progrediendum; donec ſat materiæ ſit evacuatum; ſubſiſtere verò penes Medicum ſit, ſi ſufficiens materiæ copia fuerit rejecta, vel omnem doſim, ægroti vires recuſent ferre. Dùm autem vomunt, ad diluendam humorum ſaburram in ventriculo contentam, faciliorémque procurandam ejectionem, bibant aquæ tepidæ, vel ſeri lactis, vel decocti carnis vitulinæ aut pulli, magnam copiam; undè & niſus minor & facilior vomitus. Vel tantùm intendit Medicus, tonum ventriculi reſtituere, materias viſcidas incidere, expectorationemque promovere, ut concuſſa ſolida, cum ſalutis ſpe reſiliant. Tunc à grano ſemi ad unum exhibetur; ſed repetitis vicibus, tertiâ, quartâ, ſextâve quâque horâ, vel ſolus, vel cum oleo amygdalarum dulcium, *conſervis* ve quibuſvis, quarum ope, ſpiculorum ſalinorum acies, quodammodò obtundatur. Exhibentur quoquè nec infeliciter, plurima alia emetica medicamina, ſive è minerali, ſive è vegetabili deſumantur proſapiâ. Inter quæ infimum locum non obtinet Radix Braſilienſis iiſdem cautionibus exhibita. Emeticorum in hujus morbi curatione præſtantiam agnoverunt ſtabilieruntque quotquot ſunt eximiores in praxi medicâ viri. Talem tuſſim optimè curat vomitus, ait, *Etmullerus* (*b*). Nullum melius eſſe remedium, vomitu, ad hujus tuſſis removendam cauſam, cum vitium ſit in ventriculo; tuſſiſque in principio, imprimis convenientem eſſe vomitum, tuſſim verò inveteratam, abſque vomitu curari difficillimum eſſe, teſtatur idem *Etmullerus* (*c*). D. *Hecquet*, poſt ſymptomatum, hanc tuſſim comitantium, enumerationem; ſic curationem indicat (*d*), » Hinc, inquit, patet ratio, cur tantoperè commendatur vomitoriorum uſus, modò puerorum ætati ſint proportionata, aliorum enim remediorum efficaciam juvant. Prima » igitur Medici ſit intentio ex *Frid. Hoffmanno* (*e*), ut motus hos enormes quo-

(a) Aphor. 21. ſect. 1.

(b) Loco citato.

(c) De vitiis expir.

(d) Loco citato.

(e) Loco citato.

» dammodò ſopiat, & poſteà collectam, lentam & viſcidam materiem, tàm in pe» ctore, quàm in ventriculo & duodeno hærentem, blandè per vomitum & alvum » eliminet. Et certè, conciſâ doſi, Tartarus emeticus, in mixturâ commodâ, ſolu» tus, ejuſmodi in caſibus, ſi detur, longè optimum & deſideratiſſimum præſtat ef» fectum. « Sic, addit, (*f*) » tuſſi puerorum ſtomachali, ſi nihil eſt quod prohibeat, » ſuccurritur leni emetico.« Nec aliter cenſerat *Willis*, qui in hoc morbo curationis cardinem, in purgantibus & præſertim vomitoriis verſari non dubitavit aſſerere. In hanc quoquè ſententiam deſcendit, doctiſſimus *Boerhaavii* Aphoriſmorum commentator, *Wanſuiten* (*g*). » In junioribus, inquit, ſolo lacte viventi» bus, coloſtrum caſeoſum, in ventriculo vel inteſtinis hærens, atque in acidam » acrimoniam degenerans, irritando nervoſam ventriculi & inteſtinorum fabri» cam, convulſiones producit, ubi verò putridi humores, ſive antè febrim præ» exiſtentes, ſive febris tempore, aut per febrim, nati & collecti, circà præcor» dia fluctuant, purgantia quidem & vomitoria profunt«. Quamvis enim, hic loci agatur tantùm de puerorum convulſionibus, cum tuſſis noſtra clangoſa ab iiſdem omninò cauſis producatur, iiſdemque ſeſe manifeſtam faciat ſymptomatis, eadem clangoſæ huic tuſſi, convenire remedia, cuilibet obvium eſt. Nec abſurdum cenſemus, analogiam inſtituere, inter tuſſim noſtram & pleuritidem ſpuriam ſeu inferam, quàm doctiſſimus ſcholæ Pariſienſis Medicus *Ludovicus Duretus* (*h*), Rheuma conſiſtens vocat, cujuſque ſedem aſſignat ventriculum & primas vias, cum apparatu meſenterico. » Si pleuritis infera ſit, inquit, Rheuma conſiſtens, non » detrahet phlebotomia, hic eſt opus pharmaciâ, quodammodò mochlicâ.

(*f*) Sect. 2. c. 2, de tuſſi.

(*g*) De convul. febr. pag. 713.

(*h*) Append. in coac. Hipp.

V.

AN ſolâ emeſi hunc morbum curandum ſuſpicaris? minimè. Emetica tantùm in Tuſſis clangoſæ curatione prædicamus tanquàm primarium remedium, ac veluti cardinem, in quo hujuſce ægritudinis ſanatio verſatur. Alia verò remedia, venæſectionem, diluentia, alterantia, abſorbentia, anodina, lenioraque cathartica, tanquàm præparantia, perficiendæque curationi idonea, admittimus. Emeticorum efficaciam comprobat experientia. Puero Tuſſi ferinâ laboranti, auxiliaturus accerſatur Medicus. Omnia terroris & periculi plena. Genæ rubent & turgent, illacrimant oculi; erumpit è naribus ſanguis, convellitur interceptoque propè ſpiritu, ſtrangulationi proximus ejulat infans. Quid tunc? num ad venæſectionem, tanquàm ad ſacram unicamque anchoram confugiendum? Aſt celebratâ iteratâque venæſectione recrudeſcunt ſymptomata. Num propinanda eclegmata? ab iis quidem cautè exhibitis, momentanei aliquid caducique expectandum levaminis, ſed ab iiſdem, nedùm ſufficiant, ſi nimiâ copiâ ingerantur, ſperandum eſt viſcoſitatis in humoribus augmentum. Num purgationi locus? ſed parùm juvat. » Cu» rationis vis, inquit *Valeriola* (*a*) neque in ſanguinis miſſione, neque in purga» tione conſiſtere videtur, nihil enim hiſce remediis, aut parum proficitur; im» mò quibus hæc remedia ſola imperantur, eos deteriùs planè ſe habere videas, » exagitatis tantùm mali ſeminariis, nec proprio ſeu alexipharmaco extinctis«. Exhibeatur autem emeticum, concinnâ doſi, ægrique viribus per Epicraſim accommodatum, atrocia evaneſcunt ſymptomata, malùmque, ſi ita loqui fas eſt, quaſi manu ablatum, & in ovo ſuffocatum diceres. Huic quidem aſſertioni, noſtro quidem judicio, robur addit, quòd multoties narravit, hujuſce ævi Medicus, ſaluberrimæ Facultatis Pariſienſis olim alumnus, (*b*) ejuſdemque cultor obſervantiſſimus, qui Ambiani per annos quadraginta & ampliùs, in ægrotantibus quotidie, diu ac noctu inviſendis, peramplæ praxeos laboribus & tædiis aſſiduè devoratis, inſudavit; (cur enim opere hoc in noſtro, patris optimi experientiæ & obſervationi, partem aliquam non concederet, noſtra ergà eum pietas.) Narravit, in-

(*a*) Loco citato.

(*b*) D. Baſſeville, Colleg. Ambian. Decanus.

quàm, ſe per diverſos annos, clangoſas hujuſmodi Tuſſes, inter pueros ſæpè, rarò admodùm & penè nunquam inter adultos, niſi crapulæ deditos, epidemicè graſſantes obſervaſſe, ſimilibus prorsùs ſymptomatis, à *Valeriola*, *Ballonio*, *Hoffmanno* deſcriptis ſtipatas, quæ neglectis, aut omiſſis venæſectionibus, omniſque generis pectoralibus, Emeticis, iiſque ſolis & pro ætatis ratione, per Epicraſim repetitis, debellatæ fuerunt. Fruſtrà cum *Sydenhamio* (*b*) objiceres phlebotomiâ & repetitâ catharſi, expugnari Tuſſim puerorum convulſivam. Non negamus enim adhibendam eſſe phlebotomiam, imo ſuademus, ad ventilanda vaſa, ſanguiniſque mitigandam effervefcentiam, aliòquin, adhibito Mochlico, diruptionis eſſet metus; ſed hanc inter præparantia tantùm remedia cenſemus collocandam. Quod ſpectat ad repetitam Catharſim, eam duplici ratione, materiei morboſæ removendæ, minùs idoneam contendimus. Primò quidem, quia multò longior & maleſida eſt inteſtinorum via, & ad *Hippocratis* ſenſum, eò ducenda ſit materies quo maximè vergit. Secundò, ob hujus colluviei viſciditatem, ea requiruntur medicamenta, quæ incidendi, dividendi, attenuandique energiâ maximè polleant, cum aliundè, ventriculi rugis abſcondatur irretiaturque, & petiolo, ut ita dicam, ſtomachi parietibus adnexa ſit, pendulaque hæreat hæcce materies, ſuccutiendus eſt ventriculus, ut eradicari poſſit illa & eliminari. Quod vix Cathartica, mirè verò præſtabunt Emetica. Enumeratis, Tuſſis clangoſæ ſignis & ſymptomatibus, aſſignatis ejuſdem cauſis, tum antecedentibus, tum conjunctis; cognitâ & ſtabilitâ peſſimi hujus morbi naturâ & ſede; à plenitudine inſuper, & ſaburrâ humorum, primas vias infarciente; vomituque bilis & pituitæ viſcidæ ſpontaneo, luculentiſſimè deductâ; doctiſſimorumque & expertorum Medicorum uſu & teſtimonio confirmatâ, curativâ indicatione; jure ac meritò concludimus.

(*b*) Epiſt. 1. reſponſ.

Ergò Tuſſi puerorum clangoſæ, vulgò Coqueluche; *Emeſis.*

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Franciſcus-Nicolaus Gautier.	*M. Ludovicus-Renatus Marteau, Bibliothecæ Facultatis Præfectus deſignatus.*	*M. Hyacinthus-Theodorus Baron, antiquus Facultatis Decanus.*
M. Franciſcus Bidault.	*M. Joſephus Lallemant, Chirurgiæ Gallico idiomate Profeſſor deſignatus.*	*M. Joannes-Franciſcus Couthier.*
M. Joannes-Claudius Munier, Conſiliarius Medicus Regis ordinarius & Domûs Regiæ Invalidorum.	*M. Petrus Poiſſonnier, Profeſſor & Cenſor Regius.*	*M. Michael Procope-Couteaux, Bibliothecæ Facultatis Præfectus.*

Proponebat Pariſiis JOANNES-BAPTISTA BASSEVILLE, Ambianus, Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Pariſienſis Baccalaureus, Theſeos Author, A. R. S. H. 1752, A SEXTA AD MERIDIEM.

Typis QUILLAU, Univerſitatis & Facultatis Medicinæ Typographi, 1752.